

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De visione petri. ca. lj.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

cenaculo. Et cū lidda ppe eēt ioppen: discipu
li audientes qz ppe eēt petr^o liddē: miserūt ad
eū duos viros dicētes. Ne pigriteris venire
vsqz ad nos: z nō aperuerūt ei causam. Ecur
gēs aut petr^o venit cū ill. Et cū aduentissent
dixerūt eū in cenaculoz vbi iacebat mortua
Tabita. Et circūsteterūt eū oēs vīdūe flētes
z ostendētes ei vestes q̄s faciebat ill^o dorcas
vt opibz miscōte ip̄az opam dedisse oñderēt
z sic petrū ad cōpassionē cōmouerent. Tūc
petr^o oēs electi nō tāqz pperā aliqd factur^o:
qđ velle alios latere: vt bi q̄ magicis artibz
vel psillo demonū aliqd machinant: s; ma
gistrū suū volēs imitari: q̄ filiā archisynago
gi suscitatur^o oēs de domo electi pauc^o ex ce
ptis. Vel forte qz nōnulli erāt vīstone mira
culi indigni: electis oibz foras facta genufle
xione orauit. z cōuersus ad corp^o ait. Tabi
ta surge. At illa aperuit oculos: z vīso petro
refedit: z dans illi manū: erexit eā. z puocat^o
q̄ exlerāt: reddidit eis eā vīuā. Et notū factū
est miraculū p vniuersam ioppen: z mlti cre
diderūt in deū. Et morat^o est petr^o in ioppen
multis diebz apud simonē coriariū vl curia
riū. vel a corio: vel curia. quia forte curialis
erat. ideo dictus curiari^o. vel q̄a parabat co
ria: ideo dictus est coriari^o.

De puerfione cornelij. Caplin. L.

Er autem quidā

erat i cesarea noie corneli^o cetero
cohortis q̄ dicebat italica: qz mis
sa fuerat a romana ciuitate q̄ ē i italia: qz ro
māi ipatores mittebāt milites suos p ciuita
tes ad custodiēdas munitōes. Et h erat reli
giosus z timēs deū: religiosus sup gradū ti
moris. timēs infra gradū religiōis s; pietat^o
qz in gradualī ascen
su donoꝝ spū sancti
gdus pietat^o ē sup
gradum timoris. In
quantū ḡ religiosus
supra gradū timoris: intātū timēs deū infra
gradū religionis vt noie religionis itelligas
spūitū pietatis. Erat inquā religiosus cum
omni familia sua q̄ religiosa erat z timorata
faciēs elemosynas mltas plebi nō acceptoz
psonaz. Iste cū eēt q̄si hora nona diei vidit
in vīu manifeste. l. manifesta vīstone non p
somnia vel i extasi angelū dei introeuntē ad
se: z dicētē sibi. Corneli. At ille intūēs in euz

timore corrept^o dixit. Quis es dñe. Ad quē
angelus. Oratō es tue z elemosyne tue ascē
derūt in memoriā in p̄spectu dei. Et nūc mit
te viros in ioppen z accersi simonē quēndā q̄
cognominat petrus. Hic hospitatur apd si
monē quēndā coriariū: cui^o domus est iuxta
mare tyrrēnū: qz ioppen ciuitas terre pmis
sionis erat marī tyrrēno p̄tima z in ip̄o orien
tali litore sita: z ex pte litoris sita erat dom^o
simonis coriarij hospitis petri. Hic inq̄ dō
cet tibi qđ te oporteat facere. Ecce cornelio
dictū ē ab angelo. Exaudite sūt oratōes tue
Unde p̄stat eū tunc fidē habuisse: qz in hoc
psonat sancti q̄ merito fidei venit ad opa et
nō viceuersa. Nōdū tū credebat ch̄m incar
natū: qz de tpe incarnationis incertus erat: s;
gnorās an iā incarnatus: an ad huc incarna
tus. Nō tū suberat falsitas fidei eius. quia
cū fidem incarnationis haberet salua fide po
terat eē in ambiguo: an iā venisset: an ad huc
in carne v̄tur^o esset. Quia nōnullos sanctor
patrum latuit ch̄m natū eē postq̄ natus est
vt symeonē vsqz ad q̄dragesimum natiuitat^o
e^o die. Nō tū putandū ē eos fidē incarna
tionis nō habuisse. qz ips nō est de articulo fi
dei. imo cū nondū esset eis p̄dicatū vl inspi
ratū qz iā natus eēt: salua fide licuit eis eē in
ambiguo: an iā nat^o eēt: an ad huc nasciturū
Cū discessisset angel^o a cornelio vocantē dop
os domesticos suos z milite metuentē dñm
qđ de domesticis nō eēt dictū. qz p̄statat fa
milia e^o religiosam eē z timorata. Quibz cū
narrasset singula: misit illos in ioppen.

De vīstone petri.

Caplin. LII.

Altera aut die

p
iter facientibz illis z appropi
quātibz ciuitati ioppe: vl appa
rentibz fm altam litterā: vt iam possent vi
deri d̄ hospitiū petri. scz d̄ domo simonis co
riarij ascendit petrus in superius cenaculoz
hospitiū sui circa horam sextam vt in secreto
oraret: z post oratōem comederet: quia temp
pus erat comedendi: z tpe patiebat ei turlem
Et parantibus prandii ministris: cum tpe
esset in oratione: cecidit sup euz extasis: quia
domino operante passus est alienationē me
tis ita vt nō v̄teretur sensibus humanis. Et
in h̄mōi extasi vidit celū apertum. id est aere
z de aere aperto descendens vas quoddam
velut linreū magnū de celo summitti in terrā

Actuum apostolorum

ram quattuor linteis vel listis vel intis: que littera verior est. Dicunt autem intis fuisse culi molles quibus circūligant pueri in cunabulis, facti de stupea materia, vel de serico ad opus nobiliū. Videbat ergo ei vas illud quod lintis quattuor: intis quattuor cornibus alligatus, in aere appensum, et ita demittit in terram, et in eo esse omnia genera animalium, quadrupedia, serpētia terre. Et cum esuriret, facta est vox ad eum dicens, Surge petre macta et manduca. Ac si diceret ei in spiritu Trāsi ad gentes, et occide in eis vitia, et sic eccle in cor pora. Absit inquit domine: quia nunquam manducaui comune, i. immundū. Et est idioma hebreorum reputantium cibos immundos quibus communiter utebantur gentes. Unde vocabantur communes quasi immundos, Abhorruit ergo petrus quod dictum est ei manduca, quia ostensa ei fuerant quadrupedia, et serpētia secundum legem immunda, quod graue videbat ei vitia cibis in lege prohibitis, et maxime timebat reprehensionem iudeorum si videret cibis gentiliū. Et ideo cum ita cuncta abhorreret, facta est vox secunda ad eum dicens, Quod deus purificauit comune ne dixeris. Non constat ei spiritus tualiter dictū fuisse de gentibus, iam in dei prescientia per fidem purificatis. De quibus purificatione instruxerat petrum vox prima facta ad eum dicens: occide et manduca. Cum autem ostensa fuissent ei serpētia terre, constat ea non fuisse a deo purificata, nec aliquid sive iudeo sive gentili ad comedendum munda. Hoc autem factū est ei tertia vox semel iterato et tertio in terra demissum, et vox tertia audita est per commendanda veritate visiois vel fide trinitatis. Nam ut dicit Ambrosius, In cathecismo fit trina interrogatio, scilicet credis in deum, abrenuncias sathane, vis baptizari. Similiter trina unctio, in vertice sive fronte, in scapulis, in pectore. In baptismo quoque fit trina immersio, post trina verborum ostensionem: receptū est vas in celum. Et dum intra se cogitaret petrus: quid sibi vellet dec visio. Ecce tres viri qui missi fuerant a corinthiis, inquirentes domum simonis coziarum steterunt ad ianuam: querentes si simon qui agnouerat petrus illic haberet hospitium. Et cogitante petro de visione, dixit eis spiritus, Ecce tres viri querunt te, causam tamen cur eum querent ei subtrahit, quam ipse postea ab eis didicit. Quia ad seruandam humilitatem aliquando propheticus spiritus ex parte animi tangit

et ex parte non tangit. Surge inquit et descende, et vade cum eis nil hecitantis: quia ego missi illos. Descendens autem petrus ad eos dixit, Ecce ego sum quem queristis, que causa est per quam venistis. Ad quem illi, Cornelius centurio vir religiosus ac timens deum: et testimonium habens ab vniuersa gente iudeorum, responsum accepit a spiritu sancto ut accersiret te in domum suam: et audiret verba a te, Et introduxit eos in hospitium suum, et fuerunt cum eo nocte illa. Sequenti autem die profectus est cum illis: quibusdam fratribus qui eum comitabantur sunt a ioppe ut ei testes essent.

Ex petrus venit ad cornelium vocatus.

Capitulum LIII.

Littera autem die

secunda ab egressu de ioppe introiit cesaream. Cornelius vero expectabat illos vocatis cognatis suis et amicis necessariis, Amici necessarij dicuntur qui non deserunt hominem in articulo necessitatis: Et cum introisset petrus: obuius occurrit ei cornelius, et prostratus ad pedes eius adorauit eum ipso gestu corporis exprimens deuotionem, Petrus vero eleuauit eum dicens, Surge quia ego homo sum ut tu, Et cum multi adessent: cognati scilicet et amici conuocati, locutus est eis petrus dicens, Vos scitis quod abominabile sit viro iudeo accedere ad alienigenam, Sed ostendit mihi deus nullum hominem immundum esse, propter quod sine dubitatione veni accersit. In terrogo ergo quam ob causam accersistis me. Ad quem cornelius, A nudis quarta die orabam hora nona in domo mea, ac si diceret, Quarta die ab hac hora scilicet innotuit dies, Prima enim die vidit angelum et misit nuncios, secunda venerunt nuncios in ioppen, tertia profectus est petrus cum eis, et illa nocte remanserunt in via, quarta venerunt cesaream, et ecce vir stetit ante me in veste candida: et ait, Cornelius expande ta est oratio tua, et elemosine tue a deo accepte mitte in ioppen: et accersisimone qui cognouerat petrum, et statim missi ad te, et tu benefecisti veniendo. Nunc ergo omnes nos assumus in prospectu tuo prompti obedire tibi in omnibus quecumque precepta sunt tibi a domino, Tunc petrus aperiens os suum dixit, Nunc in veritate te compert: quoniam non est personarum acceptor deus, nec discernit inter iudeos et gentes, sed